

चत्वारिपाणिपादोदरोपस्थानि ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ उत्तरपृश्निमेनवायव्यकोणतः योत्तरतः यः उत्तरतः ॥ ८ ॥ मेरुमूलात् द्वात्रिंशत्सहस्रयोजनादूर्ध्वं अनिद्रियाः स्यूतदेहसंगहीनाः अतएव अनशनाः शब्दादिविषयभोगशून्याः निष्पंदहीनाः निश्चेष्टाश्च सुगंधिः परमात्मा सुगंधिपृष्ठिवर्धनमिति मंत्रलिगात् शोभनः सुगंधिः सुगुं धिः सोत्सेषां ध्यानगोचर इति सुगुं धिनः ॥ ९ ॥ श्वेताः शुद्धसत्वप्रधानाः चक्षुर्मणः तेजस्वितात् मानश्च उन्मानोऽपमानश्च समौ येषां ते शुभ्रः योगप्रभावजः सारो बलं तेन उपेताः ॥ १० ॥ छत्राकृतिशीर्षाः निर्मासपीवत्वात् समं पीनत्वरहितं मुष्कौ वषणौ चतुष्कं अंसयोः कथोश्वांतरालं च मुष्कचतुष्कं बाहुचतुष्कं वा किमुत्वाषान्मुष्कयोर्बद्ध आसत इति लिगां मुष्को बाहुः शुष्कं काष्ठतुल्यं चतुष्कं येषां संशुष्कं चतुष्का इत्यपि पठंति राजीवत्यः पंक्तियुक्ताः शिरारेखास्तासां शतैर्युक्ताः

गुमानि च त्वारियथागमं मे शत्रौ च मित्रे च समोऽस्मि नित्यं ॥ तंचादिदेवं सततं प्रपन्न एकांतभावेन वृणोम्यजस्रं ॥ ४ ॥ एभिर्विशेषैः परिशुद्धसत्वः कस्मान्नपश्य यमनंतमीशं ॥ तत्पारमेष्ठ्यस्य चो निशम्य नारायणः शाश्वतधर्मगोमा ॥ ५ ॥ गच्छेति तं नारदमुक्तवान्संपूजयित्वात्मविधिक्रियाभिः ॥ ततो विस्पष्टः परमेष्ठिपुत्रः सोभ्यर्चयित्वा तन्मणिपुराणं ॥ ६ ॥ स्वमुत्पपातोत्तमयोगयुक्तस्ततो धिमेरौ सहसानिलिल्ये ॥ तत्रावतस्ये च मुनिर्महर्त्तमेकांतमासाद्य गिरः सशृंगे ॥ ७ ॥ आलोकयन्नुत्तरपृश्निमेन दर्शचाप्यद्भुतमुक्तरूपं ॥ क्षीरोदधेयौत्तरतो हि द्वीपः श्वेतः सनाम्ना प्रथितो विशालः ॥ ८ ॥ मेरोः सहस्रैः सहियोजनानां द्वात्रिंशतोर्ध्वं कविभिर्निरुक्तः ॥ अनिद्रियाश्चानशनाश्च तत्र निष्पंदहीनाः सुसुगंधिनस्ते ॥ ९ ॥ श्वेताः पुमांसो गतसर्वपापाश्च क्षुर्मणः पापकृतां नराणां ॥ वज्रास्थिकायाः सममानोन्मानादिव्यावयरूपाः शुभसारोपेताः ॥ १० ॥ छत्राकृतिशीर्षा मेघौघनिनादाः सममुष्कचतुष्कारा जीवच्छतपादाः ॥ षष्ठ्या दंतैर्युक्ताः शुक्लरथाभिर्दृष्टाभिर्ये जिह्वाभिर्ये विश्ववक्त्रं लेलिह्यं ते सूर्यप्रख्यं ॥ ११ ॥ देवं भक्त्या विश्वोत्पन्नं यस्मात्सर्वलोकाः संप्रसूताः ॥ वेदाधर्मा मुनयः शांता देवाः सर्वतस्य निसर्गः ॥ १२ ॥ युधिष्ठिर उवाच अनिद्रियानिराहारा अनिष्यंदाः सुगंधिनः ॥ कथं ते पुरुषा जाताः कातेषां गतिरुत्तमा ॥ १३ ॥ ये च मुक्ता भवन्तीह नरा भरत सतम ॥ तेषां लक्षणमेतद्विदच्छुतद्वीपवासिनां ॥ १४ ॥ तस्मान्मे संशयं छिधि परं कौतूहलं हि मे ॥ त्वं हि सर्वकथारामस्त्वांचैवापाश्रिता वयं ॥ १५ ॥

पादायेषां नाडीशतपादा इति पाठांतरं षष्ठ्या षष्टिसंख्येर्देतैरिव जगच्चणकचवर्णक्षमैः संवत्सरैर्युक्ताः अष्टौ दिशः सर्वेषामाश्रयभूतास्ताभिश्च युक्ताः देशकालौ येषां मुखमध्यप्रविष्टावित्यर्थः सूर्येण प्रव्यायते स्फुटीक्रियते दिनमासतुसंवत्सरात्मा महाकालस्तं विश्ववक्त्रं विश्ववक्त्रं विष्वक्कं विष्वक्कं यस्य तादृशं जिह्वाभिर्विस्वांगभूताभीरसनाशक्तिर्लेलिह्यं ते पायसमिव लिहंति ॥ ११ ॥ कुत एतेषां मीदृशं कालप्रसनामर्थं मत आह देवमिति यस्मात्तद्देतोः देवं परमेश्वरं संप्रसूताः ध्यानबलेन तद्देव्यक्तीकृतवन्तः सूर्यगोरेमाता पुत्रमिव तमेव देवं विशिनष्टि विश्वोत्पन्नं विश्वमुत्पन्नं यस्मात् वेदादयस्तस्य निसर्गः अयत्तरचिताः ॥ १२ ॥ १३ ॥ श्वेतद्वीपनिवासिनां जीवन्मुक्तानां च निरिद्रियत्वादिकं एकमेव लक्षणं कथं मूर्तब्रह्म ध्यायिनां भक्तानां अमूर्तब्रह्म ध्यायिनां च योगिनां तुल्यत्वं कथमिति भावः ॥ १४ ॥ १५ ॥